

Voortgangsnote Transformatie Jeugdhulp gemeente Groningen

10 december 2024

Inhoud

0. Inleiding	3
1. Investeren in een stevige sociale basis en preventie	5
2. Versterken van een breed lokaal basisteam.....	7
3. Aanvullende integrale ondersteuning in de thuis en schoolnabij omgeving.....	9
4. Onderwijsondersteunende jeugdhulp	11
5. Netwerksamenwerking voor de meest kwetsbare doelgroepen (HSJ).....	12
6. Alternatieven voor de gesloten jeugdhulp.....	13
7. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming	14
8. Participatie.....	15
9. Routekaart	16

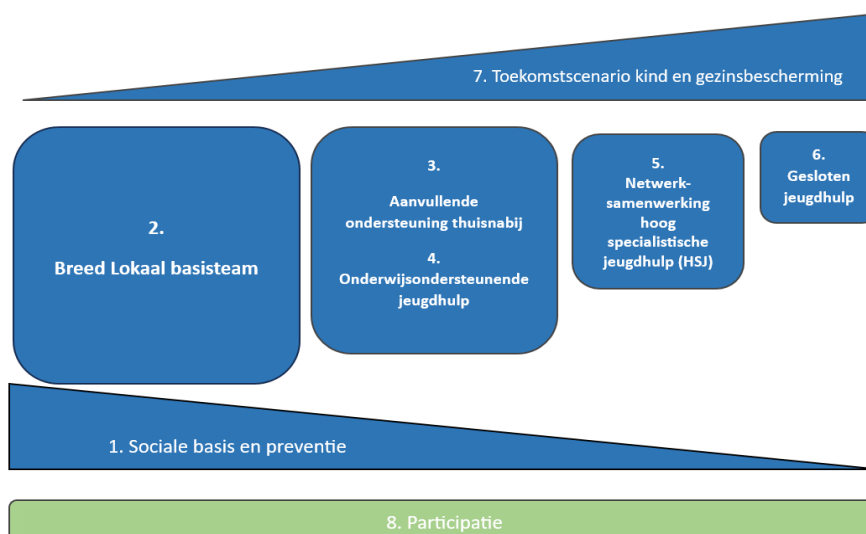
0. Inleiding

We willen dat alle jeugdigen de kans krijgen zich positief te ontwikkelen. Dat zij een goede start kunnen maken in het leven, zodat zij zich kansrijk kunnen ontwikkelen tot personen die zoveel mogelijk een zelfstandige plek kunnen vinden in de samenleving. Hun ouders/opvoeders, gezin en andere directe betrokkenen zijn hierbij als eerste van belang. Door steeds meer in te zetten op het versterken van het normale leven van jeugdigen thuis, in de buurt en op school zorgen we hier met elkaar voor; gezinnen; familie, vrienden en professionals samen. Waar nodig ondersteunen we dit met hierbij passende jeugdhulp. We zijn daarmee flink op weg; tegelijkertijd is deze transformatie van de jeugdhulp een doorgaand proces en hebben we nog veel te doen. Deze notitie gaat hierop in.

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inkoop en de organisatie van de jeugdhulp. In deze Voortgangsnotitie Transformatie Jeugdhulp nemen wij u mee in de huidige stand van zaken van de transformatie van de jeugdhulp in de gemeente Groningen, lokaal en (boven)regionaal. Wij schetsen hierin wat we zien en wat we tot nu toe hebben bereikt, wat we daarvan leren, wat de uitdagingen zijn en wat ons de komende jaren te doen staat. Dit doen we aan de hand van een aantal centrale thema's:

1. Investeren in een stevige sociale basis en preventie;
2. Versterken van een breed lokaal basisteam;
3. Aanvullende integrale ondersteuning in de thuis- en schoolnabije omgeving;
4. Onderwijsondersteunende jeugdhulp;
5. Netwerksamenwerking voor de meest kwetsbare doelgroepen (HSJ);
6. Ontwikkeling van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp;
7. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming;
8. Participatie (van ouders, kinderen en professionals).

Deze thema's (segmenten) vormen gezamenlijk 8 fundamentele bouwstenen van de ondersteuning aan jongeren en gezinnen. In het onderstaande schema hebben wij de thema's geordend naar hun plek in het jeugdhulplandschap. Het doel van de transformatiebeweging jeugd is om te normaliseren en te demedicaliseren op al deze 8 onderdelen met een streven naar een beweging richting sociale basis, preventie en ondersteuning door een basisteam. Per thema beschrijven wij telkens de gewenste transformatiebeweging ten behoeve van onze kinderen en gezinnen, de stand van zaken, de opgaven en ontwikkelingen en hoe en wanneer we de gemeenteraad hierin meenemen.

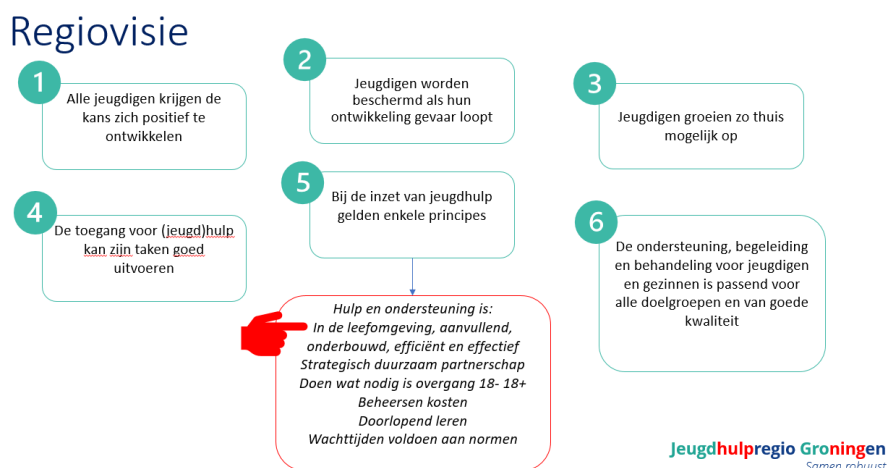
Hieronder in een tabel een overzicht van de aantallen kinderen die individuele ondersteuning ontvangen.

Breed lokaal basisteam (Basis jeugdhulp) Totaal aantal openstaande trajecten Basis Jeugdhulp bij WIJ Groningen op 1 oktober 2024	770
Zorg in natura Totaal aantal kinderen met jeugdzorg in Natura (ingekocht via de RIGG) in oktober 2024.	2943
PGB	94

Toelichting: Zorg in natura (ZIN) betreft de segmenten 3,4, 5 en 6 uit het schema. Kinderen en gezinnen hebben geregeld ondersteuning uit meerdere van deze segmenten tegelijkertijd. Van belang is vooral de hoofdbeweging van ZIN (3,4,5 en 6) naar lokaal basisteam (2). We hebben er hier daarom voor gekozen om het ZIN als geheel te presenteren en niet alle losse segmenten weer te geven.

Relatie met voorgaande documenten

In het Koersdocument Inkoop jeugdhulp, dat wij in juni 2020 vaststelden¹, hebben wij onze visie, ambities en leidende principes geformuleerd met betrekking tot de transformatiebeweging van de jeugdhulp. Deze ambities zijn voor ons leidend en nog steeds volledig actueel. Zij sluiten goed aan bij de regionaal vastgestelde Regiovisie² en de landelijke Hervormingsagenda Jeugd (HvA), en de meest recente Voortgangsbrief Jeugdzorg aan de Tweede Kamer³.

Abbeelding: doelen en uitgangspunten van de Regiovisie Jeugdhulpregio Groningen

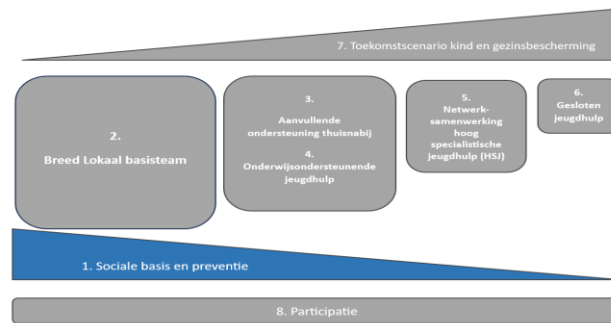
¹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Koersdocument-visie-inkoop-jeugdhulp-gemeente-Groningen.pdf>

<https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-1-Korte-beschrijving-van-ambities-en-leidende-principes-voor-inkoop-jeugdhulp-vanaf-2022.pdf>

² <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Actualiteiten-jeugdhulp-landelijk-en-regio.pdf>

³ <https://open.overheid.nl/documenten/82aa7199-8ff1-41c2-9fac-87ec0645832d/file>

1. Investeren in een stevige sociale basis en preventie

Onze visie is dat we alle kinderen kansrijk, gezond en veilig willen laten opgroeien. We zorgen ervoor dat we in Groningen een goede stevige pedagogische sociale basis hebben. Dit betekent dat we in de wijken en dorpen waar kinderen opgroeien ervoor zorgen dat kinderen prettig buiten kunnen zijn, spelen, andere kinderen ontmoeten en er sport- of cultuurclubs op fietsafstand zijn. We vinden het belangrijk dat ze naar fijne, goede kinderopvang en scholen gaan, zodat ze uiteindelijk met een diploma/startkwalificatie klaar staan om hun volwassen leven verder op te bouwen. We willen dat kinderen, en de gezinnen waarin ze opgroeien, goede voorbeelden om hen heen zien. Dat ze er niet alleen voor staan als het even tegenzit. Dat de buurt en het sociale netwerk van kinderen, jongeren en gezinnen samen bijdragen aan een positief en stimulerend opgroei-klimaat. Dit zorgt ervoor dat kinderen en de gezinnen waarin zij opgroeien zich prettig voelen en zich kunnen ontwikkelen. Met deze stevige sociale en pedagogische basis vergroten we de beschermende en versterkende factoren voor alle kinderen en jongeren.

Soms loopt dit toch niet helemaal goed, en geven kinderen, jongeren, gezinnen of betrokkenen signalen af dat het niet goed gaat. Om deze gezinnen te ondersteunen, hun vragen en beginnende problemen in goede banen te leiden of risico's die we zien in te dammen, investeren we stevig in preventie. Deze investering in preventie leidt ertoe dat kinderen en gezinnen weer zo optimaal mogelijk functioneren en we verwachten dat dit op termijn leidt tot een daling van het zorggebruik en de zorgkosten. Uw raad heeft besloten om voor 2025 en 2026 budget beschikbaar te stellen voor preventie (Preventiefonds). De invulling zal gedurende de komende periode middels co-creatie met onze partners en inwoners verder invulling krijgen. Onder meer door initiatieven van onze netwerkpartners te faciliteren.

Stand van zaken

- We faciliteren vrijwillige ondersteuning door bijvoorbeeld Humanitas, met projecten zoals Homestart, voorleesbrigade, maatjesproject en Kind aan Huis;
- We faciliteren positief opgroeien planmatig, zowel op gemeentelijk als op wijkniveau⁴. We werken met pedagogische wijkplannen waarin een veelheid aan lokale stakeholders participeren;
- We stimuleren onderwijsdeelname vanuit het Thuiszitterspact. We zetten in op de verbinding onderwijs-jeugdhulp en het voorkomen van schooluitval (nu schoolaanwezigheid). We organiseren School als Wijk, de VO WIJ teams, de verbinding met het primair onderwijs via de Kind teams. Daarnaast zetten we Basis jeugdhulp (BJH) in op scholen voor de voorschoolse voorzieningen, het primair en voortgezet onderwijs en

⁴ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage/Bijlage-Positief-Opgroeien-Preventief-integraal-jeugd-beleid-Gemeente-Groningen-2022-2032.pdf>

organiseren naschoolse opvang; ook voor kwetsbare kinderen (NSO+). Ook de jeugdartsen van de GGD Groningen spelen hierbij een rol, in samenhang met de leerplicht, het onderwijs zelf en WIJ Groningen;

- We versterken vanuit de aanpak Kansrijke Start en de inzet van de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) bij de GGD Groningen het opgroeien van de jongste kinderen in de eerste 1.000 dagen;
- De JIM-aanpak (Jouw Ingebrachte Mentor) is geïmplementeerd en WIJ Groningen heeft haar medewerkers getraind in deze aanpak. Wij onderzoeken daarnaast of we binnen het programma Toekomstgericht werken met deze methode de overgang naar volwassenheid kunnen ondersteunen. Daarmee geven we concreet invulling aan de pijler Support van de zgn. ‘Big Five’⁵;
- We implementeren de methode Netwerkversterkend werken, samen met WIJ Groningen. Deze aanpak houdt in dat bij ondersteuningsvragen gekeken wordt hoe het sociale netwerk van het gezin (beter) in positie gebracht en benut kan worden;
- We zorgen voor afstemming met de programma’s Toekomstgericht werken⁶ en Mentaal Gezond Groningen.

Ontwikkelingen en opgaven

Om verder te demedicaliseren en te normaliseren is het noodzakelijk om de inzet en sociale infrastructuur op orde te houden, waar mogelijk te versterken en het gebruik te stimuleren. Dit vraagt, naast de beschikbaarheid van deze infrastructuur, vooral ook een andere blik en houding van alle betrokkenen: ouders, kinderen, beleidsmakers en professionals. Met de toenemende financiële druk op gemeenten is dat een ingewikkelde opgave. Het gaat immers in de meeste gevallen om niet wettelijk verplichte taken.

In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd wordt onderzocht of het mogelijk is de reikwijdte van de Jeugdwet te beperken. Voor gemeenten betekent dit bijvoorbeeld dat zij de jeugdhulp meer collectief moeten gaan organiseren of meer als algemene voorziening zullen aanmerken. Het afbakenen van de jeugdhulp zal leiden tot een aanpassing van de Verordening en Nadere Regels jeugdhulp. Daarbij is een (allereerst landelijk) maatschappelijke dialoog aangekondigd om het veld en ouders daarin mee te nemen.

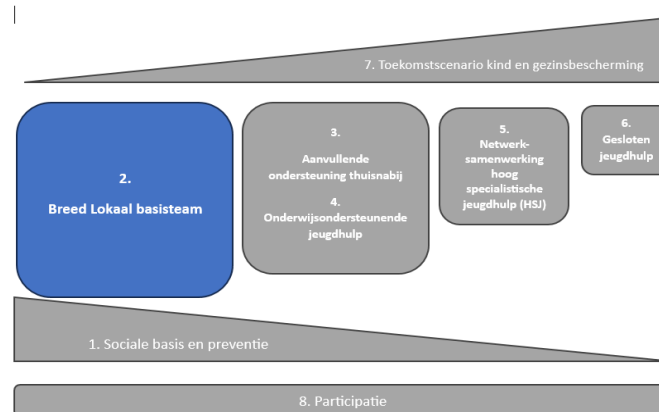
Gemeentelijke besluitvorming

De kaderstelling meerjarig preventie zullen wij in Q1 ter instemming aan u voorleggen. Wij zullen in Q2 een voorstel voor de inhoudelijke aanpassing van de Verordening Jeugdhulp en de Nadere Regels aan de gemeenteraad aanbieden. In Q3 2025 zullen wij voorstellen voorleggen over het Thuiszitterspact 2025-2029. In Q1 zullen wij een voorstel doen voor het vervolg van de NSO+.

⁵ De Big 5 aanpak ondersteunt jongeren in de overgang naar volwassenheid op 5 domeinen: support, wonen, school, werk, inkomen en welzijn

⁶ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Toekomstgericht-werken.pdf>

2. Versterken van een breed lokaal basisteam

De wijk- en andere teams van WIJ Groningen zijn breed en domeinoverstijgend samengesteld en kunnen vragen en problemen van inwoners integraal en met een brede blik op de problematiek oppakken. Zij zijn werkzaam in de directe leefomgeving van onze inwoners, goed vindbaar en laagdrempelig.

Stand van zaken

Onze gemeente beschikt met WIJ Groningen al over relatief breed opgezette lokale teams, die in alle wijken aanwezig zijn, met informatie, preventie en de toegang tot hulp en ondersteuning. Voor de jeugdhulp is WIJ Groningen bovendien de uitvoerder van de Basis jeugdhulp (BJH). Uit de onlangs afgeronde impactmeting onder inwoners en medewerkers blijkt dat we op de goede weg zijn voor de BJH. We blijven hierin ontwikkelen en verbeteren. Uw raad is hierover op 16 oktober jl. in een beeldvormende raadsbijeenkomst en een collegebrief⁷ geïnformeerd.

Met de inrichting van WIJ Groningen en de BJH voldoen wij voor een groot deel aan de basisvereisten van het landelijk “*Richtinggevend kader: toegang, lokale teams en integrale dienstverlening*”. We worden als gemeente samen met WIJ Groningen mede daarom met regelmaat gevraagd om onze werkwijze te presenteren bij andere gemeenten, ministeries, VNG, etc.

Ook ontwikkelen wij een preventieve aanpak scheidingsproblematiek. Eén van de maatregelen hierin is een echtscheidingsteam bij WIJ Groningen. Uw raad is hierover in juli 2024 geïnformeerd⁸, in december 2024 volgt aanvullende informatie hierover.

Ontwikkelingen en opgaven

De basisfuncties zijn met WIJ Groningen goeddeels vormgegeven. Tegelijkertijd is er nog aanpassing en doorontwikkeling nodig, om inwoners te beter ondersteunen, om in een krappe arbeidsmarkt het personeel te behouden en om toekomstige financiële opgaven te behalen. WIJ Groningen en de BJH ontwikkelen zich verder, om aan te sluiten bij ontwikkelingen zoals de aanvullende ambulante jeugdhulp (voorheen vaak aangeduid als de specialistische schil), de Hoogspecialistische jeugdhulp en het Toekomstscenario (zie hiervoor de hoofdstukken 3, 5 en 7 van deze notitie).

⁷ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Rapport-van-narratieve-impactmeting-Basis-jeugdhulp.pdf>;

⁸ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Ontwikkeling-preventieve-aanpak-scheidingsproblematiek.pdf>

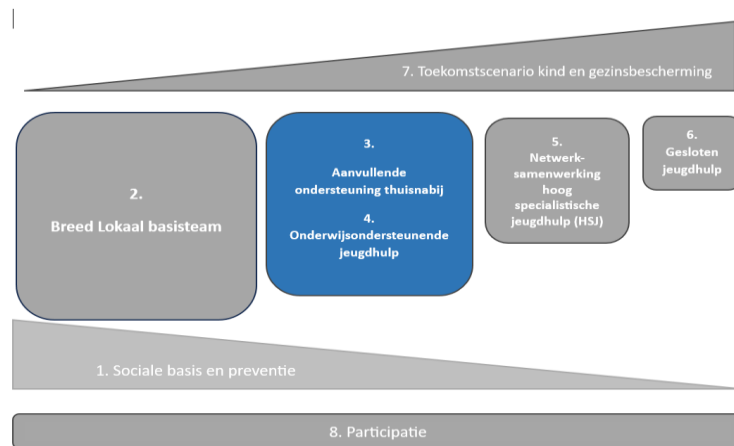
We zetten de komende periode verder in op domein overstijgend werken, de doorbraakaanpak, het terugdringen van wachttijden, het versterken van de samenwerking met het onderwijs en de kinderopvang. Wij blijven wanneer nodig langdurig bij kwetsbare gezinnen betrokken, gaan vaker samenwerken met partners uit een specialistische jeugdhulpschil en versterken het collectieve aanbod.

Bij dit alles blijven we de rechtszekerheid voor onze inwoners waarborgen. Daarbij beschouwen we rechtszekerheid als een brede opgave, dus breder dan het hebben van een formele “papieren” bezwaarprocedure. Rechtszekerheid vindt allereerst plaats tussen mensen, het is wederkerig, het gaat om vertrouwen geven en bieden, een open houding, luisteren, oog hebben voor de spreekwoordelijke vraag achter de vraag. De wijze waarop rechtszekerheid lokaal verder vorm krijgt is mede afhankelijk van landelijke wetgeving over de afbakening van zorgvormen en de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. In 2025 wordt hierover naar verwachting meer duidelijk. We zijn bezig om onze schriftelijke/digitale communicatie hierop toe te rusten.

Gemeentelijke besluitvorming

Gedurende de implementatiefase is er elk kwartaal een beeldvormende sessie met de gemeenteraad over de actualiteit rondom inhoud, financiën en impact. In Q2 2025 staat een bredere terugblik op de eerste twee jaren BJH gepland.

3. Aanvullende integrale ondersteuning in de thuis en schoolnabij omgeving

Onze doelstelling is om zo thuisnabij mogelijk (op spreekwoordelijke fietsafstand) ondersteuning te bieden aan gezinnen. We voorkomen het onnodig labelen en medicaliseren en streven ernaar om het aantal hulpverleners in een gezin beperkt te houden tot een aantal vaste gezichten. We streven naar pragmatische doelgerichte oplossingen, waarbij het kind en het gezin centraal staan en niet het aanbod, een indicatie of de financieringsmogelijkheden. We willen van probleemgericht naar gezinsgericht. Voorbeelden hiervan zijn interventies uit de basis-hulp zoals Druk en Dwars en het bieden van hulp zonder indicatie, zoals op dit moment al door de ondersteuners jeugd en gezin (OJG) bij de huisartsen gebeurt en door de Basis jeugdhulp. Ook voor aanvullende jeugdhulp, zoals delen van de jeugd GGZ, streven we deze beweging na. In het Koersdocument (juni 2020) hebben we dit aangeduid als “de specialistische schil”.

Stand van zaken

De basisondersteuning is ingericht bij WIJ Groningen via de BJH (hoofdstuk 2). De aanvullende ondersteuning aan jeugd en gezinnen wordt nu nog door de RIGG provinciaal ingekocht via de Open House. Toegang tot deze hulp verloopt via een uitgebreidere onderzoeksfase, een formele indicatie/zorgtoewijzing en relatief veel administratieve handelingen. Deze werkwijze is een van de oorzaken van het onnodig vaak medicaliseren en labelen van kinderen met stoornissen. Samenhang met de leefwereld, gezin, onderwijs, achterliggende breder oorzaken en vooral ook de aansluiting met de BJH is er zeker, maar ook dit kan nog sterker en beter bereikbaar worden georganiseerd.

Ontwikkelingen en opgaven

We streven ernaar om ook de aanvullende ambulante jeugdhulp meer thuisnabij en beschikingsvrij te gaan organiseren. Dit in aansluiting op de uitgangspunten van de Hervormingsagenda jeugdhulp en het “*Richtinggevend Kader toegang, lokale teams en integrale dienstverlening*”, en in lijn met de ervaringen met de BJH. Dit doen wij in samenhang en samenwerking met de BJH, de huisartsen, de OJG en samen met het onderwijs⁹. Dit is een ontwikkeltraject, samen met andere ontwikkelingen en met wet- en regelgeving binnen de jeugdhulp en het onderwijs.

⁹ Wij gaan in paragraaf 4 nader in op de samenwerking met het onderwijs.

Het is belangrijk om dit vorm te geven in goede afstemming met de andere 9 Groninger gemeenten in onze jeugdhulpregio en met (vertegenwoordigers) van ouders en kinderen. Er vinden veel vernieuwingen en veranderingen tegelijkertijd plaats binnen de jeugdhulp; een stapsgewijze aanpak is nodig om te leren, om recht te doen aan de samenhang en om “het veld” niet te overvragen.

We brengen de ontwikkeling van deze aanvullende ondersteuning, samen met de inkoop van de HSJ (paragraaf 5), de basishulp voor jeugd en gezin (in onze gemeente de BJH), regionaal samen in een “*langjarig perspectief op het provinciale Groninger jeugdhulplandschap*”. Dat doen we om de samenhang te bewaken en de onderlinge afhankelijkheden planmatig te organiseren. Dit is een ontwikkeltraject waarin we in gezamenlijkheid gaan leren, aanvullen en bijstellen. De gemeenteraden van de Groninger gemeenten worden hier in Q1 voor het eerst over geïnformeerd.

Vanuit dit langjarig perspectief zijn ambitie- en tempoverschillen tussen de gemeenten mogelijk, terwijl tegelijkertijd de samenhang in het ondersteuningsaanbod gewaarborgd blijft. Wij zijn als gemeente Groningen bijvoorbeeld al samen met Elker en Molendrift gestart met pilots die de gewenste ontwikkelingen in gang zetten en die passen binnen dit langjarig perspectief.

Gemeentelijke besluitvorming

Het betreft een meerjarig ontwikkeltraject. De colleges en raden van de Groninger gemeenten worden in Q1 2025 hierin voor het eerst meegenomen.

4. Onderwijsondersteunende jeugdhulp

Ieder kind heeft recht om zich te ontwikkelen en te leren. Soms hebben kinderen extra ondersteuning nodig om naar school te kunnen gaan. Jeugdhulp op school is een effectieve manier om kinderen en jongeren te helpen. Op school kunnen problemen in een vroeg stadium gesignaleerd worden, waardoor deze niet groter worden dan nodig en kinderen en jongeren dichtbij de hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben. Samen met het onderwijs organiseren wij individuele en collectieve jeugdhulp in en nabij school. Collectief betekent hier dat de (groepsgewijze of individuele) ondersteuning op school aanwezig is en zonder indicatie geleverd kan worden. We werken op dit thema met veel stakeholders samen. Afstemming en ontschotting van regelingen en financieringsstromen is nodig; zodat we gezamenlijk kunnen investeren in een passend aanbod voor kinderen op school en de discussies over de inhoud van de hulp gaan en niet over wie welk deel gaat betalen.

Stand van zaken

Op de cluster 3 scholen (scholen voor kinderen met een lichamelijke en of verstandelijke beperking) zetten wij al enkele jaren de jeugdhulp collectief in, in plaats van hulp op basis van individuele indicaties. Samen met het onderwijs zijn wij in januari 2023 gestart met een initiatief vanuit de landelijke experimenteerregeling onderwijszorgarrangementen. Doel is meer flexibel te handelen en knellende wet- en regelgeving opzij te schuiven (onderwijstijd, locatie e.d.). Voor de voorzieningen Metis, de Talentklass en de Doorstart zijn middelen onderwijsjeugdhulp gebundeld. Hiermee wordt geëxperimenteerd om zorg in onderwijstijd te integreren. Deze regeling loopt vijf jaar. We versterken de Kindteams in het basisonderwijs door inzet van de BJH. Dit breiden we de komende tijd uit met de voorschoolse voorzieningen en het voortgezet onderwijs.

Daarnaast bekostigen we met collectieve financiering vanuit de jeugdhulp verschillende schakelvoorzieningen, om kinderen richting het regulier of speciaal onderwijs te kunnen schakelen. Omdat niet alleen kinderen van de gemeente Groningen hiervan gebruik maken, hebben we afspraken gemaakt met de andere Groninger gemeenten over de organisatie en financiering. Deze afspraken zijn recent bekrachtigd in het Dagelijks Bestuur van de GR Publieke Gezondheid en Zorg.

Ontwikkelingen en opgaven

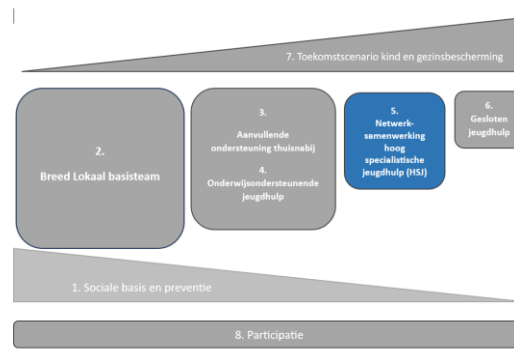
Ondank alle inzet zien we nog steeds dat kinderen uitvallen en dat zij een beroep moeten doen op een jeugdhulpvoorziening. Ook blijft het een uitdaging om de zo noodzakelijke ontschotting te realiseren. De verbinding onderwijs-jeugdhulp is, ondanks alle inspanningen, een complex thema waar we slechts met kleine stapjes vooruitgang boeken. Dit is niet specifiek voor onze regio; ook landelijk zien we dat de afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp een lastig vraagstuk is. Tegelijkertijd zien we kansen vanuit de inmiddels bestendigde samenwerking met alle partners¹⁰ vanuit het Thuiszitterspact en de ontwikkelingen die in gang zijn gezet. De gemeente Groningen geldt daarbij als inspiratieregio voor andere gemeenten vanuit het landelijke programma Met Andere Ogen.

Gemeentelijke besluitvorming

Omdat het Pact 2.0 in de zomer van 2024 is geëxpireerd, heeft op 17 mei 2024 een grote bestuurlijke bijeenkomst plaatsgevonden met bestuurders voorschoolse voorzieningen, basis- en voortgezet onderwijs en MBO, WIJ Groningen en de GGD. In Q3 2025 wordt de uitwerking aan het bestuurlijk OOGO voorgelegd en vervolgens (Q3 2025) aan uw raad.

¹⁰ Het gaat dan over de samenwerkingsverbanden PO en VO in de stad Groningen, de MBO-instellingen, de gemeente Groningen, Leerplicht/RMC, WIJ Groningen en de GGD Groningen

5. Netwerksamenwerking voor de meest kwetsbare doelgroepen (HSJ)

Hoogspecialistische jeugdhulp (HSJ) betreft de hulp aan jeugdigen en gezinnen met meervoudig complexe, urgente of zeldzame problematiek. Bij de jeugdigen en hun ouders spelen ernstige (combinaties van) problemen rondom het opgroeien of opvoeden die kunnen leiden tot een forse stagnatie in de ontwikkeling van de jeugdige. Geregeld is er sprake van urgentie of crisis. Het hulpaanbod in dit segment strekt zich uit van ambulante voorzieningen, residentiële voorzieningen en schaarse specialistische voorzieningen tot de transformatie van de gesloten jeugdhulp en de open 3-milieu voorzieningen.

Stand van zaken

Wij slagen er ondanks alle inspanningen van velen nog onvoldoende in om de best passende hulp te bieden voor deze specifieke groep jeugdigen en gezinnen. Daarom is in 2023 in regionaal verband een traject gestart om de via de inkoop van de HSJ, de zorg aan deze kwetsbare doelgroep te verbeteren¹¹.

Ontwikkelingen en opgaven

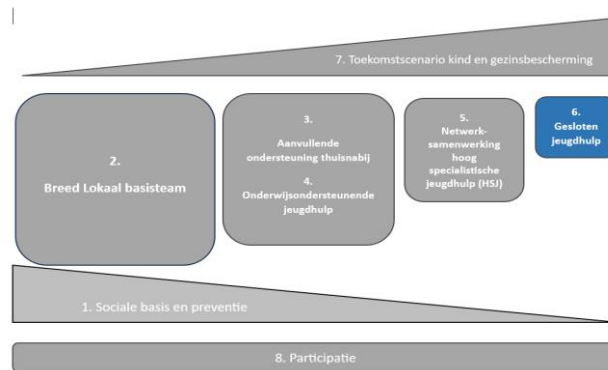
Het doel van dit traject is het realiseren van een netwerksamenwerking van aanbieders en verwijzers, met de verplichting om via een gedeelde verklarende analyse vroegtijdig tot een duurzame oplossing te komen. Daarmee kunnen de schaarse plekken voor complexe casussen beter worden benut en worden gezinnen niet losgelaten als het moeilijk wordt. Eén van de basis uitgangspunten is zo thuis mogelijk opgroeien; ook voor deze groep jongeren. Het gaat hier om een formeel inkoop- en aanbestedingstraject met daarbij behorende procedure in tijd en volgorde. In het voorjaar van dit jaar is de mondelinge consultatieronde afgerond. De daadwerkelijke inkoop met ingang van 2026 is op dit moment in voorbereiding.

Gemeentelijke besluitvorming

Wij zullen de gemeenteraad in Q1 2025 hierover informeren.

¹¹ <https://www.rigg.nl/samen-voor-loex/>

6. Alternatieven voor de gesloten jeugdhulp

Onze doelstelling is om alle jongeren zo thuisnabij mogelijk, in de eigen leefomgeving op te laten opgroeien. Soms echter is uithuisplaatsing noodzakelijk. Gesloten plaatsen leiden bij jongeren te vaak tot nare en soms traumatiserende ervaringen, waar ze lang last van blijven houden. Daarover zijn de afgelopen jaren vele ervaringen gedeeld en publicaties geschreven. We werken daarom aan alternatieven voor de gesloten jeugdhulp, zoals kleinschalige woonvoorzieningen en het versterken van de pleegzorg.

Stand van zaken

Samen met de jeugdhulpregio's Drenthe en Friesland (zgn. 3Noord) hebben wij een bovenregionale visie op de Jeugdhulp Plus Noord Nederland vastgesteld. In 3Noord-verband wordt gewerkt aan de afbouw van de Jeugdhulp Plus en de opbouw van kleinschalige voorzieningen in wijken en buurten. De afbouw van de Jeugdhulp Plus verloopt gestaag. Dat geldt ook voor de opbouw van kleinschalige voorzieningen. De oorspronkelijk uit 144 plekken bestaande gesloten jeugdhulp is afgebouwd naar 36 plekken en we werken toe naar nul. Ontwikkelingen, zoals het sluiten van Woodbrookers in Friesland, legt druk op het systeem van gesloten jeugdhulp en het beschikbaar hebben van voldoende passende plekken voor onze jongeren. Centraal staat niet alleen de afbouw van woonvoorzieningen, als wel de inhoudelijke transformatie van de jeugdhulp aan deze jongeren. Ons streven is hen zo thuis en normaal mogelijk te laten wonen en opgroeien. Samen met de andere Groninger gemeenten, de lokale teams, de pleegzorgaanbieders en pleegouderbelangenorganisatie Pleegwijzer voeren wij het regionale project "Versterken en ondersteunen pleegouders" uit.

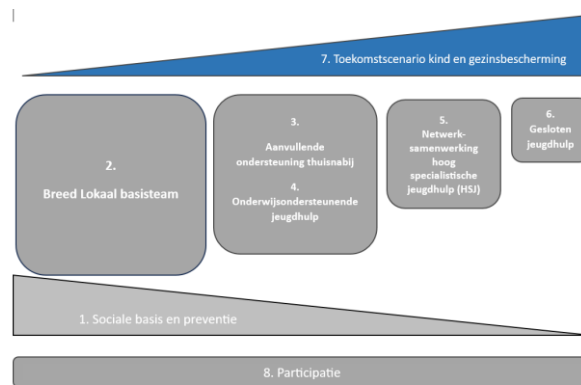
Ontwikkelingen en opgaven

Voor de komende jaren realiseren wij kleinschalige plekken Jeugdhulp Plus, in combinatie met een centrale toegang die de instroom beheert en meedenkt in alternatieve oplossingen in het voorliggende veld. Deze kleinschalige plekken maken een verdere afbouw van de resterende gesloten plekken mogelijk. Het doel is een volledige ombouw naar kleinschalige voorzieningen in 2030. Wij realiseren ons dat de hulp aan jeugdigen in kleinschaliger settings meer kosten met zich meebrengt. Dat is een consequentie die we bestuurlijk en ambtelijk continu onder de aandacht blijven brengen bij de landelijke overleggen die we hebben over de transformatie en financiering van de jeugdhulp.

Gemeentelijke besluitvorming

Wij zullen de gemeenteraad hierover in de eerste helft van 2025 nader informeren.

7. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming richt zich op tijdig passende, samenhangende hulp en bescherming aan huishoudens die te maken hebben met een acute of structurele bedreiging van een gezonde en veilige thuissituatie. Om deze bedreiging in een zo vroeg mogelijk stadium weg te nemen, dan wel te voorkomen dat de situatie blijft voortduren of verergert. We gaan van een ketensamenwerking naar een netwerksamenwerking met een integrale, systeemgerichte manier van werken. De volgende 4 pijlers zijn hierbij belangrijk: gezinsgericht, rechtsbeschermend, eenvoudig/transparant en lerend. Op deze manier vergroten we de veiligheid voor kinderen en verminderen we het aantal uithuisplaatsingen. Daarvoor is een sterk lokaal team nodig met een vast gezicht voor het gezin, dat om kinderen en gezinnen heen staat en hulp verleent. Hiermee wordt een kwalitatief verbeterd en vereenvoudigd systeem van kind- en gezinsbescherming gerealiseerd. De lokale teams vervullen een centrale rol hierin.

Stand van zaken

Wetgeving is in voorbereiding. Om te kunnen leren met de nieuwe werkwijze is in drie gemeenten een proeftuin gestart: in Westerkwartier, Westerwolde en in Groningen in de wijk Vinkhuizen. In deze proeftuinen wordt, vooruitlopend op de wetgeving, gewerkt met de uitgangspunten en randvoorwaarden van het Toekomstscenario. Er is een aanvraag bij het Ministerie ingediend om mee te kunnen doen als “formele proeftuin”, waardoor een landelijke financiële bijdrage mogelijk wordt.

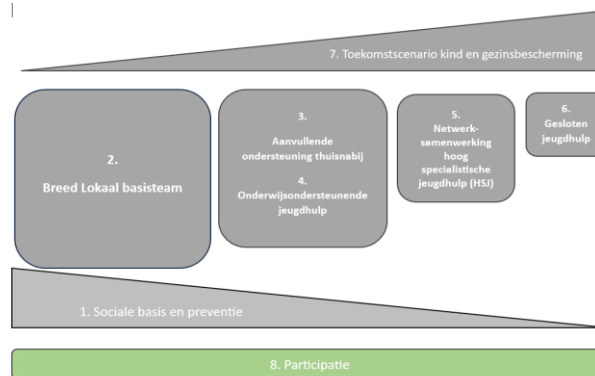
Ontwikkelingen en opgaven

Dit is een grote stelselwijziging met verstrekkende gevolgen voor de uitvoering. Inmiddels is duidelijk hoe het Regionaal Veiligheidsteam (RVT) eruit komt te zien: een publiekrechtelijke, decentrale organisatie met de Gecertificeerde Instellingen en Veilig Thuis. De Jeugdreclassering en de Raad voor de Kinderbescherming worden landelijk aangestuurd. Er ligt een landelijke opdracht aan de Raad voor de Kinderbescherming en de Jeugdreclassering om te komen tot een goede aansluiting met het RVT en de lokale teams.

Gemeentelijke besluitvorming

Op 26 juni 2024 hebben wij de gemeenteraad beeldvormend meegenomen in dit onderwerp. In Q1 2025 volgt weer een beeldvormende sessie hierover.

8. Participatie

Wij vinden het belangrijk dat ouders, kinderen en uitvoerende professionals mee kunnen praten bij zaken die voor hen belangrijk zijn, op plekken waar zij zelf deel van uit maken en op momenten die er voor hen toe doen. Hun inbreng is van belang om in individuele casuïstiek de best passende ondersteuning te kunnen bieden. Participatie is ook een voorwaarde om voor professionals de randvoorwaarden zo te organiseren zodat zij hun werk makkelijk, veilig en met plezier kunnen doen. Participatie zetten we tenslotte ook in om vanuit de praktijk te kunnen leren van ervaringen, om daarmee ons beleid te versterken.

Stand van zaken

We vragen steeds vaker aan ouders, kinderen, familie, vrienden en professionals of ze mee willen denken en doen. Zo hebben we op de plannen voor de invoering van de BJH in 2022 een verkorte Kinderrechtentoets uitgevoerd, heeft de Adviesraad Sociaal Domein Groningen over de BJH een advies uitgebracht en hebben wij gesproken met gebruikers van de ondersteuning van WIJ Groningen en met de buddies van Kansrijk Oost. In de ontwikkeling van de Hoogspecialistische jeugdhulp (paragraaf 5) en in het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming (paragraaf 7) denken en spreken ervaringsdeskundigen, aanbieders van hulp en wettelijke verwijzers mee. We spreken niet alleen met bestuurders en directie; ook met uitvoerende medewerkers. Met een impactmeting onder gebruikers en medewerkers van de BJH (zie ook paragraaf 3) hebben wij ervaringen van gebruikers opgehaald. Ook in diverse klankbordgroepen en werkgroepen praten ervaringsdeskundigen en professionals geregeld mee.

Ontwikkelingen en opgaven

Participatie binnen de jeugdhulp vindt al lange tijd plaats via de meer formele cliëntenraden en adviesgroepen. Dat blijft een belangrijke en waardevolle inbreng waarmee we doorgaan. Daarnaast willen we de ingezette lijn voortzetten en versterken met de andere vormen van participatie waarmee we de afgelopen jaren hebben gewerkt. Door bijvoorbeeld vaker ervaringsdeskundigen te vragen, door professionals al vroeg te betrekken bij wijzigingen van beleid, door jongeren een stem te geven, door een opvolging van de impactmeting. Het (concept) gemeente brede beleidskader participatie "Samen maken we Groningen" zet daartoe bruikbare lijnen uit met de daar in onderscheiden hoofdvormen: informeren, mening vragen, advies vragen, samen doen, samen beslissen. Deze gaan we gebruiken als check bij onze eigen opgaven (groot en klein) en betrekken we bij de opdrachten aan onze ketenpartners en jeugdhulpaanbieders. We vragen een expert op participatie om ons te helpen bij dit participatieproces, waarbij we recht doen aan de ambitie om vanuit de uitvoering keuzes te maken.

Gemeentelijke besluitvorming

Het gemeente brede concept beleidskader participatie "Samen maken we Groningen" kent een eigen besluitvormingstraject en laten we hier verder buiten beschouwing.

9. Routekaart

We praten uw raad ieder kwartaal bij over de ontwikkelingen jeugdhulp. Hierin worden verschillende actuele onderwerpen meegenomen. Op hoofdlijnen ziet onze planning voor 2025 er als volgt uit:

<i>Onderwerp</i>	<i>Hoe</i>	<i>Kwartaal 2025</i>
Preventieve aanpak scheidingsproblematiek	Brief	Dec. '24
Kaderstelling Meerjarig Project Preventie	Raadsvoorstel	Q1
Bijpraten ontwikkelingen jeugdhulp	Beeldvormende sessie	Q1
Netwerksamenwerking HSJ	Brief	Q1
Naschoolse opvang plus	Raadsvoorstel	Q1
Langjarig perspectief	Brief	Q1/ Q2
Alternatieven voor de gesloten jeugdhulp	Beeldvormende sessie	Q2
Bijpraten ontwikkelingen jeugdhulp	Beeldvormende sessie	Q2
Terugblik twee jaar Basis jeugdhulp	Brief	Q2
Verordening en Nadere regels jeugdhulp (inhoudelijk)	Raadsvoorstel	Q2
Bijpraten ontwikkelingen jeugdhulp	Beeldvormende sessie	Q3
Pact 2025 – 2029	Raadsvoorstel	Q3
Bijpraten ontwikkelingen jeugdhulp	Beeldvormende sessie	Q4